

О.О. ОНИЩУК. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

На основі аналізу методологічних засад адміністративно-правових відносин та новітнього законодавства у сфері запобігання і протидії корупції розкривається поняття адміністративно-правових відносин у сфері запобігання та протидії корупції.

Ключові слова: адміністративно-правові відносини, корупція, запобігання, протидія.

На основе анализа методологических основ административно-правовых отношений и новейшего законодательства в сфере предотвращения и противодействия коррупции раскрывается понятие административно-правовых отношений в сфере предотвращения и противодействия коррупции.

Ключевые слова: административно-правовые отношения, коррупция, предотвращение, противодействие.

The article is based on the analysis of the methodological principles of administrative-legal relations and the latest legislation on preventing and combating corruption had received further development of the concept of administrative and legal relations in the field of preventing and combating corruption.

Key words: administrative-legal relations, corruption prevention, resistance.

У суспільстві існують різноманітні відносини між окремими особами та різними об'єднаннями людей. Всі вони до певної міри упорядковані, організовані, значна частина з них регулюється адміністративного права. Але адміністративно-правові відносини з'являються не лише тому, що діють правові адміністративно-правові норми, а тому, що певні суспільні відносини об'єктивно потребують правової регламентації, не можуть нормально розвиватися без неї. Одним із найбільш актуальних прикладів врегулювання за допомогою адміністративно-правових норм є суспільні відносини у сфері протидії та запобігання корупції в Україні. Проблема запобігання та протидії корупції є досить гострою. За даними впливових міжнародних організацій Україна зайняла 146-те місце за рівнем корумпованості¹.

Проблеми адміністративно-правових відносин у сфері запобігання та протидії корупції торкались у своїх працях вітчизняні вчені М.Ю. Бездольний, І.А. Дьомін, М.В. Буроменський, А.В. Гайдук, М.В. Грищенко, Д.Г. Заброта, М.І. Мельник, Ю.П. Мірошник, С.В. Невмержицький, О.В. Сердюк, О.В. Терещук, В.В. Фесенко, Ф.П. Шульженко та ін. Проте безпосередньо предметом їх праць зазначена проблематика не була, свої зусилля вони зосереджували на більш загальних чи спеціальних проблемах.

Поперед всього звернемося до класичного розкриття адміністративно-правових відносин А.І. Єлістратовим, який вважав, що норми адміністративного права регулюють публічно-правові відносини у сфері внутрішнього державного управління².

У відповідності до предмету сучасного адміністративного права, адміністративно-праві норми маючи за мету забезпечити права та свободи людини і громадянина, у сфері запобігання і протидії корупції врегульовують відносини між:

© ОНИЩУК Олександр Олександрович – кандидат юридичних наук, доцент Херсонського юридичного інституту Харківського національного університету внутрішніх справ

1) суб'єктами, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції та суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення;

2) між вищестоящими та нижчестоящими органами та посадовими особами суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції.

Тим самим, загальним для всіх видів адміністративно-правових відносин у сфері адміністративно-правового запобігання та протидії корупції є те, що як мінімум однією із сторін є суб'єкт, який наділений державою владною компетенцією здійснювати заходи щодо запобігання та протидії.

Наступною провідною рисою адміністративно-правових відносин у їх правовій природі. З домаганнями агентів влади, які спираються не на закон, а на особистий розсуд, ми не можемо рахуватися в адміністративному праві³. Іншими словами, відносини, які спираються не на право, а на розсуд суб'єктів публічного адміністрування не можуть вважатися адміністративно-правовими, вони відносяться до предмету галузі державного управління.

Наука адміністративного права вивчає публічні правовідносини. Нам уже відомо, що змістом відносин між представником публічної влади і об'єктами публічного управління завжди є публічний інтерес. Публічний характер досліджуваних правовідносин відрізняє науку адміністративного права від науки цивільного права, що досліджує приватні відносини окремих осіб між собою⁴.

В Україні прийнята система антикорупційних законів, які наберуть юридичної сили з 1 січня 2011 року: Закон України від 11 червня 2009 р. 1506-VI «Про засади запобігання та протидії корупції»⁵; Закон України від 11 червня 2009 р. № 1507-VI «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень»⁶; Закон України від 11 червня 2009 р. VI «Про внесення змін до деяких актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення»⁷. За зазначених законів є зовнішнім виявом поперед всього адміністративно-правових норм, які встановлюють адміністративно-правові відносини у сфері запобігання та протидії корупції.

Таким чином, адміністративно-правові відносини у сфері запобігання та протидії корупції характеризуються наступними особливостями:

1) нерозривно пов'язані з адміністративно-правовими нормами, зовнішній вияв якого є система антикорупційного законодавства, виникають та здійснюються виключно на їх основі;

2) основною їх метою є забезпеченні прав та свобод людини і громадянина, нормальне функціонування громадянського суспільства та держави;

3) вони врегульовують суспільних відносин між суб'єктами, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції та суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення;

4) провідною рисою адміністративно-правових відносин є їх публічна природа, вони виникають з ініціативи суб'єкта, який здійснює заходи щодо запобігання та протидії корупції, при цьому згода іншої сторони, не потрібна;

5) адміністративно-правові відносини є в основному управлінськими (владно-розпорядчі): у вузькому розумінні суб'єкти, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції, наділені владною компетенцією, а суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення зобов'язані виконувати їх законні вимоги; поряд з цим, при широкому підході сторони адміністративно-правових відносин завжди мають суб'єктивні права та несуть юридичні обов'язки, які взаємопов'язані між собою - кожному суб'єктивному праву однієї сторони

відповідає юридичний обов'язок іншої, і навпаки;

б) носять свідомо-вольовий характер, так як держава через видання відповідних адміністративно-правових норм виражає свою волю, учасники цих відносин здійснюють своє волевиявлення, усвідомлюють значення своїх дій та можуть нести за них відповідальність;

7) адміністративно-правові відносини охороняються державою, яка сприяє здійсненню суб'єктивних прав та юридичних обов'язків, а у разі правопорушення притягує винну особу до адміністративної чи іншої юридичної відповідальності.

Висновок. Адміністративно-правові відносини у сфері запобігання та протидії корупції – це форма соціальної взаємодії між суб'єктами, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції та суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення на підставі антикорупційного законодавства, з метою забезпечення прав та свобод людини і громадянина, нормального функціонування громадянського суспільства і держави.

1. Семенов В. Кому по силам победить коррупцию? // Вечерний Харьков. – 2009. – 22 декабря. – № 143. – С. 4. 2. Елистратов А.И. Административное право: лекции. – М.: Типография Т-ва И.Д. Сытина, 1911. – С. 41. 3. Там само. – С. 42. 4. Там само. – С. 43. 5. Закон України від 11 червня 2009 р. 1506-VI «Про засади запобігання та протидії корупції» // Урядовий кур'єр. – 2009. – 22 декабря. – № 130. 6. Закон України від 11 червня 2009 р. № 1507-VI «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» // Урядовий кур'єр. – 2009. – 22 липня. – № 130. 7. Закон України від 11 червня 2009 р. VI «Про внесення змін до деяких актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» // Урядовий кур'єр. – 2009. – 22 липня. – № 130.